

DET TALTE ORD GÆLDER

**Taleseddel til brug for besvarelsen af
samrådsspørgsmål A**

[**Samrådsspørgsmål A:** Hvad kan ministeren oplyse om forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen i efteråret 2020 om, at alle mink i Danmark skulle aflives?]

Lad mig starte med at sige tak til Granskningsudvalget for den gode korrespondance forud for dette samråd.

Jeg har noteret mig, at Granskningsudvalgets formand har tilkendegivet, at spørgsmålet om Forsvarets og Beredskabsstyrelsens rolle ved udførelsen af beslutningen om aflivning af mink foreløbigt alene er genstand for en forundersøgelse i Granskningsudvalget. Og altså ikke er omfattet af den undersøgelse, der gennemføres af granskningskommissionen.

Den forundersøgelse medvirker jeg selvfølgelig gerne til. Forsvarsministeriet har forud for dette samråd oversendt de dokumenter, som ministeriet har fundet centrale for en beskrivelse af Forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen om at aflive alle mink.

Selvom der har været lagt op til, at ledsagende embedsmænd kan svare på spørgsmål, så vil det være mig, der besvarer spørgsmål her i dag.

Som det vil være nogle af deltagerne bekendt, har jeg tidligere besvaret over 50 Folketingsspørgsmål om sagen, deltaget i to samråd og en forespørgselsdebat. Størstedelen af det, som jeg vil orientere om, vil således være gentagelser af dette.

Jeg vil starte med at understrege, at Forsvarsministeriets myndigheder - herunder Forsvaret og Beredskabsstyrelsen - selvstændigt kan træffe operative beslutninger til støtte for andre myndigheder. Dette sker jævnligt og kan bl.a. omhandle støtte i forbindelse med oversvømmelser og storme, ammunitionsrydning, eftersøgning af bortkomne personer, syge dyr som for eksempel fugleinfluenza, oprydning efter miljøulykker osv. Rullemarie er et eksempel - det skal ikke godkendes af hverken mig som minister eller Forsvarschefen.

Forsvaret støtter andre myndigheders opgaveløsning efter forsvarslovens paragraf 7, mens Beredskabsstyrelsen støtter efter beredskabslovens paragraf 8.

Der skal ikke politisk godkendelse til, med mindre der skal gives magtbeføjelser.

Anmodninger fra civile myndigheder om støtte kan fremsættes direkte til Forsvaret eller Beredskabsstyrelsen. Eller de kan fremsættes i rammen af den Nationale Operative Stab, som er koordinationsrammen i Danmark for de operative myndigheder og styrelser under Rigspolitiets ledelse.

Vores tryghedsskabende beredskab er et af de mange tandhjul i samfundets maskineri, der kører døgnet rundt, året rundt.

Da Fødevarestyrelsen bad om støtte til håndtering af coronavirus hos mink, så blev deres anmodning behandlet som andre anmodninger om støtte fra statslige styrelser.

Forsvaret og Beredskabsstyrelsen blev i dette tilfælde anmodet om levere praktisk og logistisk støtte til fødevare- og miljømyndighedernes indsats i forhold til coronasmitte hos mink.

Denne støtte blev på baggrund af regeringens beslutning koordineret i den Nationale Operative Stab, NOST'en.

Beredskabsstyrelsens indsats til støtte for Fødevarestyrelsen skete i de områder, hvor der var konstateret smittede minkbesætninger – i de såkaldte zone 1 og zone 2. Og hjemlen var Beredskabslovens paragraf 8.

I forhold til mink vil jeg lige forklare de forskellige zoner, da det har betydning for lovhjemmel.

Zone 1 var de områder, hvor der var coronasmittede minkbesætninger.

Zone 2 var de risikoområder, som lå op til 7,8 km fra coronasmittede minkbesætninger.

Zone 3 var områder uden for zone 2 – altså mere end 7,8 km væk fra smittede farme.

Det centrale her er, at der uden yderligere lovgivning var hjemmel til at aflive besætninger i zone 1 og zone 2. På samme måde som at fødevaremyndighederne også har løbende hjemmel til at aflive besætninger, der er smittet med fugleinfluenza.

Beredskabsstyrelsen var kun indsat i zone 1 og zone 2 til støtte for fødevaremyndighedernes indsats. Beredskabsstyrelsen støttede allerede i juni og juli 2020 Fødevarestyrelsen i dens indsats mod coronasmitte fra mink – og støttede så igen senere på efteråret, da indsatsen blev genoptaget.

De værnepligtige, der i december 2020 stod frem og oplyste, at de havde aflivet mink, var værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen, som havde deltaget i indsatsen ved smittede farme. Det var helt efter bogen, at Beredskabsstyrelsen støttede Fødevarestyrelsen ved de smittede farme med hjemmel i lov om husdyrhold.

Beredskabsstyrelsen støtter regelmæssigt Fødevarestyrelsen med aflivning af dyr i kraft af samarbejdsaftalen, senest i perioden november 2020 til marts 2021, hvor Beredskabsstyrelsen har støttet Fødevarestyrelsens håndtering af fugleinfluenza på ca. ti besætninger.

Og så til Forsvaret.

Forsvaret støttede Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen med blandt andet transport af udstyr, etablering af rensestationer, trafikregulering, samt optælling af mink og afslutningssyn.

Opgaven var først og fremmest optælling og afslutningssyn. Formålet med optællingerne var at få et officielt grundlag på plads til senere kompensation af minkavlerne. De opgaver, som medarbejderne løste, fulgte de retningslinjer, der var modtaget fra Fødevarestyrelsen.

Hjemlen for Forsvarets støtte var – og er - Forsvarslovens paragraf 7.

Forsvarsudvalget har tidligere spurgt ind til den daværende hærchefs rolle i aflivningen af mink.

Forsvarsministeriets Auditørkorps, som er en uvildig juridisk anklagemyndighed, har nu afsluttet efterforskningen i sagerne. Det er Auditørkorpsets vurdering, at de anmeldte militære chefer ikke havde nogen anledning til at betvivle, at beslutningen om at aflive samtlige mink i Danmark havde hjemmel i lovgivningen. Auditørkorpset har i deres vurdering bl.a. lagt vægt på, at Forsvarets involvering skete efter en anmodning fra Fødevarestyrelsen, og at de anmeldte ikke havde grund til at betvivle hjemmelsgrundlaget.

Det har været fremført, at Forsvaret har tvunget minkavlerne til at aflive mink. Jeg vil gerne klart understrege, at Forsvaret og Forsvarets soldater ikke tvang nogen til noget i denne sag. Det står klart og tydeligt i den instruks, det såkaldte "soldatens kort", som soldaterne fik forud for opgaveløsningen, at der ikke må anvendes nogen form for magt for at gennemtvunge opgaveløsningen.

"Soldatens kort" er den instruks, som soldater får forud for opgaveløsningen. Instruksen beskriver, hvilke regler for magtanvendelse og hvilke forholdsordrer soldaten og føreren skal følge. Forsvarskommandoen udgiver soldatens kort til opgaven vedr. støtte til Fødevarestyrelsen, og den bliver gennemgået med soldaterne forud for opgaven. I forbindelse med støtten til fødevaremyndighedernes indsats mod coronasmitte fra mink beskriver "Soldatens kort" klart og tydeligt, at der ikke må anvendes nogen form for magt for at gennemtvunge opgaveløsningen.

Forsvarets indsats var således baseret på samtykke fra minkavlerne. Og optællingen handlede om at skabe et grundlag for den senere kompensation til minkavlerne. Forsvarsministeriet har ikke modtaget henvendelser fra borgere, der skulle have været truet eller presset.

Det har også været påstået, at Forsvarets medarbejdere og værnepligtige selv har aflivet mink. Jeg – og Forsvaret – har ingen oplysninger om, at personer fra Forsvaret selv skulle have foretaget aflivning af mink. Jeg har bedt om, at der blev rettet henvendelse, såfremt nogen har oplevet dette. Der er endnu ikke kommet henvendelser eller været eksempler på dette.

Det er mit indtryk, at man her er kommet til at blande værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen – som jo var i de smittede zoner - sammen med værnepligtige fra Forsvaret.

Det er som nævnt korrekt, at værnepligtige fra Beredskabsstyrelsen i nogle tilfælde aflivede mink fra de smittede farme. Som de også over de seneste måneder har bistået med en indsats mod fugleinfluenza. Men det gjorde Forsvaret ikke. Forsvaret stod for optælling. Baseret på samtykke.

Jeg håber, at det har afklaret de misforståelser, der har været, og jeg står selvsagt til rådighed for opfølgende spørgsmål mundtligt og skriftligt.

Lad mig til sidst rette en tak til de mange medarbejdere fra Forsvaret og Beredskabet, der gør en stor indsats for danskernes sikkerhed og tryghed.

